

Valerie Jonckheer-Sheehy
MVB MRCVS MSc LAS CertWEL Dip. ECAWBM (BM, AWSEL)

Dierenarts, Specialist Gedrag Gezelschapsdieren

Informatieblad: Geluidsreactiviteit PDCC
Protocol behandeling van angst voor geluiden bij dieren door middel van
progressieve desensitisatie en counterconditionering (PDCC)

Opnamen van geluiden die angst opwekken bij het dier kunnen gebruikt worden als onderdeel van het progressieve desensitisatie en counterconditionering (PDCC) programma. Het programma is geschikt voor alle geluiden, bijv. van vuurwerk, onweer, verkeer, kinderen etc. De akoestische eigenschappen van de geluiden zijn belangrijk. Een van de beste producten op de markt is de Sounds Scary CD. Inmiddels zijn de geluiden van deze cd gratis beschikbaar op internet <https://www.dogstrust.org.uk/help-advice/dog-behaviour-health/sound-therapy-for-pets>. Mocht er een geluid zijn waarop uw hond of kat reageert dat niet op deze website beschikbaar is, dan zou u kunnen overwegen om het geluid elders op internet te zoeken of zelf op te nemen.

Met deze training moet u minimaal 2 maanden voor het 'geluiden-seizoen' beginnen als u het wil gebruiken tegen vuurwerk. De trainingssessies moeten kort zijn (max 3-5 minuten) en 8 -12 maal per week ingezet worden. Doe nooit meer dan 3 trainingssessies op één dag. De trainingssessies dienen minstens 4 uur uit elkaar liggen. Het is niet erg als gedurende de trainingsperiode een dag wordt overgeslagen. Dit programma duurt ongeveer 1-6 weken.

1. Creëer een omgeving die het dier zal associëren met kalme en rustige gebeurtenissen

- Deze veilige omgeving moet u creëren ruim voordat u deze daadwerkelijk gaat gebruiken bij de trainingssessies (zie Informatieblad: Protocol Vuurwerkangst/onweerangst voor nadere uitleg over het creëren van een 'veilige haven').
- Creëer een veilige omgeving of 'veilige haven' voor uw huisdier. Dit kan eenvoudig door middel van een handdoek, deken of mand die de hond enkel associeert met positieve kalmerende activiteiten, zoals massage of rustige gehoorzaamheidsoefeningen zoals de Ontspanningstraining (zie Informatieblad: Ontspanningstraining (kleed)).

2. Stel het dier bloot aan het geluid waar hij/zij gevoelig voor is op een zeer laag niveau

- Gebruik een CD speler, stereosysteem of computer enz. (muziekspeler), met de speakers/boxes op een verhoging en uit elkaar geplaatst, om zo een gebeurtenis zo natuurlijk mogelijk na te bootsen (bijv. in het raamkozijn). Dolby surround is uitstekend. Doe de gordijnen deels dicht zodat het dier de speakers/boxes niet kan zien. De beste plek om dit te doen is in de kamer die aan straat grenst of aan de achter- of voortuin. Oftewel, daar waar de geluiden van onweer of vuurwerk vandaan komen.

- Verberg de afstandsbediening in uw jas, zodat het dier u niet ziet dat u de muzikspeler bedient.
 - Zorg dat u alles klaar zet als de hond of kat afwezig is. Bijv. als de hond aan het wandelen is met iemand anders of de kat buiten of in een andere kamer is. Let wel op dat u niet meteen begint met de training telkens wanneer de hond terugkomt van een wandeling of de kat weer de kamer inkomt. Ze zullen de training dan verwachten, waardoor het minder realistisch is.
 - Speel het geluid af op een zo laag mogelijk volume, zodat het dier:
 - I. Geen aanhoudende reactie geeft (dit kan onmogelijk zijn omdat het dier te heftig reageert; neem in dat geval contact met de dierenarts/veterinaire gedragsspecialist op voor andere aanpassingen)
 - II. Een oriënterende respons (uw huisdier draait zich naar het geluid toe) geeft van korte duur
 - III. Een korte angst respons geeft die slechts 1-10 seconden duurt.
 - Het is ideaal als het dier zich al in zijn/haar veilige omgeving bevindt op het moment dat het geluid start, om zo zijn/haar angst niveau laag te houden
 - Sommige CD spelers/stereo systemen hebben kleine monitoren waarmee u visueel kunt zien dat geluid afspeelt.
- 3. Probeer de waarneming van uw dier te veranderen door het geluid op laag volume te associëren met iets positief**
- In eerst instantie is gebruik van klassiek counterconditioneren verstandig. Als de geluidsofname afgespeeld wordt, geef het dier dan een positieve prikkel zoals iets super lekkers. Als het een regen- of windgeluid is, geef dan aanhoudend beloningen. Als het om vuurwerk of onweer gaat, geef dan de positieve prikkel onmiddellijk na de harde knal en voor dat het dier een kans heeft om te reageren. Ook andere methoden van klassiek counterconditioneren, zoals het gebruik van spel als positieve prikkel kunnen ingezet worden. Denk bijv. aan een balspel voor een hond (mits de hond hiervoor gemotiveerd is).
 - Sommige dieren, inclusief sommige katten, werken graag. Bij honden kunt u verschillende verbale of visuele signalen (commando's) geven zoals de aandachtsoefening, 'zit', 'af', 'blijf', enz. tijdens de geluidsofname. Sommige katten werken graag voor signalen (commando's) zoals bijv. de aandachtsoefening 'zit' 'hi 5' enz. Dit gedrag is onverenigbaar met het ongewenste gedrag (negatieve reactie op de geluidsprikkel). Dit heet operante counterconditionering (of respons substituten). Zorg dat u het gewenste gedrag (bijv. 'zit' of 'hi 5' beloont met iets lekkers en/of uw stem).

4. Versterk de veerkracht en de reactie van uw huisdier

- Zodra de hond geen verschijnselen van angst meer vertoont, ook andere activiteiten wil uitvoeren (voedsel, spel, opdrachten uitvoert), zijn/haar lichaamshouding geen angst meer aangeeft en hij/zij niet vocaliseert tijdens het geluid op laag volume, verhoog dan het volume van de geluidsopname met een fractie.
- Laat uw hond 5-10 seconden wennen aan het hogere volume, vóór u uw huisdier benadert met positieve prikkels (klassiek counterconditioneren) en rustige signalen zoals de aandachtsoefening, 'zit' enz.
- Zodra dit goed gaat, kunt u proberen een cognitieve voedingspuzzel te geven.
- Als de training verder gaat, kunt u het volume van de opname verder opvoeren, op basis van de individuele vooruitgang in gedrag, totdat harde geluiden kunnen worden afgespeeld zonder een angstreactie op te wekken.

5. Maak de gebeurtenis meer realistisch

- Zodra het dier gewend is aan harde geluiden, kunnen andere stimuli die geassocieerd worden met het geluid, op laag niveau worden toegevoegd.
- Om een storm na te doen bijvoorbeeld, kan men water op het raam sproeien dat net als regen klinkt of kunt u de flits van een camera gebruiken om de flits van bliksem of vuurwerk na te doen.

Waarschuwing: Vaak wordt men enthousiast op de lagere volumes en wordt het huisdier te snel op een te hoge intensiteit blootgesteld aan de prikkels (angst opwekkende geluiden) en wordt het probleem erger i.p.v. minder. Mocht u dit per ongeluk doen, waardoor uw huisdier bijv. volledig in paniek raakt, dan geeft u hem/haar alprazolam zoals besproken tijdens het gedragsconsult. U stopt onmiddellijk met de behandeling en laat uw huisdier met rust. Na een dag kunt u opnieuw beginnen op een lager niveau. Neem ook contact met mij op mocht dit gebeuren.

Dit document mag ongewijzigd en in zijn geheel gekopieerd, afgedrukt en verspreid worden zonder toestemming van de auteur Valerie Jonckheer-Sheehy. Het mag niet worden gewijzigd of veranderd op wat voor manier dan ook.

© Valerie Jonckheer-Sheehy 2016